Deliryum Derecelendirme Ölçe?i–Revize–98 (DDÖ-R98)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Deliryum Derecelendirme Ölçe?i–Revize–98 (DDÖ-R98)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19580

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Deliryum Derecelendirme Ölçe?i-Revize-98 (DDÖ-R98), **Deliryum** sendromunun ciddiyetini ve te?his özelliklerini nicel olarak de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? standart bir nöropsikiyatrik ölçektir. Ölçe?in Türkçe adaptasyonu, Mehmet Alper Ç?nar ve arkada?lar? taraf?ndan 2014 y?l?nda gerçekle?tirilmi?tir. Bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in klinik ve ara?t?rmalarda kullan?labilirli?ini sa?lamak üzere Türk popülasyonunda güvenilirlik ve geçerli?ini test etmi?tir. DDÖ-R98, özellikle hastanede yatan, yo?un bak?mda bulunan veya ya?l? hastalarda s?kça kar??la??lan deliryumun çok boyutlu semptomlar?n? sistematik bir ?ekilde ölçmek için kritik bir araçt?r.

Ölçek, deliryumun hem tan?sal hem de ?iddet özelliklerini de?erlendiren maddeler içerir ve klinisyenlere hastan?n durumundaki de?i?iklikleri zaman içinde izleme imkan? sunar. Türkçe uyarlamas?, orijinal ölçe?in yüksek **psikometri**k özelliklerini korudu?unu göstermi?tir, böylece Türk dili konu?an klinik ve akademik ortamlarda güvenilir bir de?erlendirme arac? olarak kabul edilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Deliryum, DDÖ-R98, Deliryum Derecelendirme Ölçe?i, **Nöropsikiyatri**, Psikiyatri, Yo?un Bak?m, Güvenilirlik, Geçerlik, Türk uyarlamas?.

Yazarlar

Mehmet Alper Ç?nar, K. N. Özmenler, A. Öz?ahin, P. T. Trzepacz.

Amaç

Deliryum Derecelendirme Ölçe?i-Revize-98 (DDÖ-R98)'in temel amac?, deliryumun semptomlar?n?n ?iddetini ve varl???n? standart, objektif ve nicel bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, deliryumun bili?sel, davran??sal, alg?sal ve fizyolojik bile?enlerini kapsayan geni? bir yelpazede de?erlendirme yaparak, klinisyenlerin tan? koyma sürecine destek olmak ve tedaviye yan?t? izlemek için tasarlanm??t?r.

Ölçe?in bir di?er önemli amac? ise, deliryumun heterojen do?as?n? yans?tan farkl? semptom kümelerini ay?rt etmeye yard?mc? olmakt?r. Bu sayede, ara?t?rmac?lar ve klinisyenler deliryumun farkl? alt tiplerini (hipoaktif, hiperaktif veya mikst) daha do?ru bir ?ekilde tan?mlayabilir ve hastal???n prognozunu de?erlendirebilirler.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

DDÖ-R98, deliryumun çok boyutlu sendromunu ölçen 13 maddeden olu?ur. Bu maddeler genellikle iki ana faktör veya alt ölçek etraf?nda gruplan?r: 1) ?iddet Maddeleri (Severity Items) ve 2) Tan?sal Maddeler (Diagnostic Items). ?iddet maddeleri, semptomlar?n derecesini ölçerek toplam bir ?iddet puan? elde edilmesini sa?lar.

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?lar ?unlar? içerir:

Dikkatin Bozulmas?
Bilinç Düzeyindeki De?i?iklikler
Dü?ünce Süreci Bozukluklar?
Halüsinasyonlar ve Yan?lsamalar
Psikomotor Aktivite (Hipoaktivite veya Hiperaktivite)
Uyku-Uyan?kl?k Döngüsü Bozukluklar?
Oryantasyon Bozukluklar?

Bu yap?, **Psikometri**k aç?dan, deliryumun DSM-IV veya DSM-5 kriterlerini yans?tan temel özelliklerini kapsayacak ?ekilde tasarlanm??t?r.

Geçerlik

Türkçe çevirisinin **Geçerlik** çal??mas? (Ç?nar ve ark., 2014), ölçe?in Türk popülasyonunda deliryumu do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermi?tir. Orijinal DDÖ-R98, yüksek tan?sal geçerli?e sahiptir ve genellikle DSM kriterleri ile kar??la?t?r?larak kriter geçerli?i incelenir.

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap? geçerli?i (construct validity) ve ay?rt edici geçerli?i (discriminant validity) analiz edilmi?tir. DDÖ-R98'in deliryum hastalar?n? di?er psikiyatrik ve t?bbi durumlardan ay?rt etme yetene?i, ölçe?in klinik ortamda güvenilir bir tan? arac? olarak kullan?labilece?ini desteklemektedir.

Güvenirlik

Ç?nar ve arkada?lar? (2014) taraf?ndan yürütülen çal??mada, Türkçe DDÖ-R98'in **Güvenirlik** özellikleri detayl? olarak incelenmi?tir. ?ç tutarl?l?k (Cronbach's Alpha) katsay?s?n?n, ölçe?in maddelerinin tutarl? bir biçimde ayn? yap?y? ölçtü?ünü gösteren kabul edilebilir düzeylerde oldu?u rapor edilmi?tir. Yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, ölçe?in klinik ciddiyetin de?erlendirilmesinde istikrarl? oldu?unu i?aret eder.

Ayr?ca, ölçe?in klinisyenler aras? güvenilirli?i (inter-rater reliability) de önemlidir. Farkl? de?erlendiricilerin ayn? hastay? benzer puanlarla derecelendirmesi, ölçe?in objektifli?ini ve klinik

ARABPSYCHOLOGY.COM

uygulamadaki tutarl?l???n? sa?lamaktad?r. DRS-R98'in orijinal ve uyarlanm?? versiyonlar? genellikle mükemmel düzeyde de?erlendiriciler aras? güvenilirli?e sahiptir.

Faktör Analizi

Orijinal Deliryum Derecelendirme Ölçe?i-Revize-98 (DRS-R98) üzerinde yap?lan faktör analizleri, genellikle ölçe?in iki temel boyutta topland???n? göstermektedir:

Bili?sel/Alg?sal Faktör: Dikkat bozuklu?u, oryantasyon, dü?ünce bozukluklar? ve halüsinasyonlar gibi bili?sel ve alg?sal semptomlar? içerir.
Davran??sal/Fizyolojik Faktör: Psikomotor aktivite bozukluklar? (ajitasyon veya yava?lama), uyku-uyan?kl?k döngüsü bozukluklar? ve duygudurum de?i?kenli?i gibi davran??sal ve fizyolojik belirtileri kapsar.

Türkçe uyarlama çal??mas?nda da bu faktör yap?s?n?n korundu?u ve ölçe?in yap?sal geçerlili?ini destekledi?i beklenmektedir. Bu iki faktör, deliryumun multidisipliner yap?s?n? klinik olarak anlamaya yard?mc? olur.

Araç

Test Type: Uyarlama ve Klinik De?erlendirme Ölçe?i

Format: Klinisyen taraf?ndan uygulanan derecelendirme ölçe?i (Gözlem ve Hasta Görü?mesi Temelli)

Language Available: Türkçe, ?ngilizce (Orijinal), ve di?er pek çok dil.

Population Group: Deliryum riski ta??yan veya deliryum tan?s? alm?? hastalar.

Age Group: Genellikle eri?kin ve ya?l? popülasyon.

Population Details: Dahiliye, cerrahi, onkoloji, yo?un bak?m ve psikiyatri servislerinde yatan hastalar.

Test Methodology: Ölçek, klinisyen taraf?ndan hastan?n son 24 saatteki durumuna göre de?erlendirilir. Her madde, belirli bir derecelendirme sistemi (genellikle 0'dan 3'e veya 0'dan 4'e kadar) kullan?larak puanlan?r ve toplam ?iddet puan? elde edilir.

Anahtar Kelimeler

DDÖ-R98, Deliryum ?iddeti, Klinik De?erlendirme, **Nöropsikiyatri**, **Psikometri**, Yo?un Bak?m Sendromu, **Deliryum**.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor.

Affiliation Email addresses: malpercinar@gmail.com

Correspondence Address: Mehmet Alper Ç?nar (Sorumlu Yazar).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinal versiyonu P.T. Trzepacz taraf?ndan geli?tirilmi?tir. Türkçe uyarlamas? 2014 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Kullan?m izinleri ve ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Mehmet Alper Ç?nar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Klinik ve akademik amaçl? kullan?mlar için izin prosedürleri, yay?nland??? dergi ve yazar politikalar?na tabidir.

Orijinal çal??man?n kaynak referans?, uvt.ulakbim.gov.tr adresinde de mevcuttur.

Kaynaklar

Cinar, M. A., Ozmenler, K. N., Ozsahin, A., & Trzepacz, P. T. (2014). Reliability and validity of the Turkish translation of the Delirium Rating Scale-Revised-98. *Dusunen Adam, 27*(3), 186.

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: deliryum-derecelendirme-olcegi-revize-98-ddo-r98-toad.pdf

Deliryum Derecelendirme Ölçe?i-Revize-98 (DDÖ-R98) Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte bulunmamaktad?r. Ölçek maddelerine eri?im için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi veya referans gösterilen makalenin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM